

МОТИВИ

към проекта на Закон за Европейската заповед за разследване

С предложението проект на Закон за Европейската заповед за разследване (ЗЕЗР) се цели въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за Европейската заповед за разследване по наказателноправни въпроси (ЕЗР).

Причините, които налагат приемането на законопроекта са, че сега действащата нормативна уредба не може да покрие всички изисквания на Директива 2014/41/ЕС за осигуряване на взаимопомощ по наказателни дела между държавите членки. При невъвеждане от страна на Република България на изискванията на директивата, може да се стигне до ситуация, в която изпращаните от наша страна молби за правна помощ до държавите членки на ЕС ще бъдат връщани или оставяни без изпълнение, което ще лиши българските съдебни органи от възможността да разследват ефективно престъпления с трансграничен елемент. Също така и обратното, при липса на въвеждане няма да е налице механизъм на национално ниво, който да позволи постъпващите ЕЗР от държавите членки на ЕС да бъдат изпълнявани от българските компетентни органи.

Във връзка с получено официално уведомително писмо С (2017) 4800/3 от 18.07.2017 г., свързано с нарушение № 2017/0295 по отношение на неизпълнение на задължението на Република България за транспониране в срок на изискванията на Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси, както и на основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, срокът за провеждане на обществените консултации е определен на 14 дни.

Необходимо е да се отбележи и ролята на ЕЗР, върху чиято основа се планира въвеждането на електронни ЕЗР, както и свързаността на Директивата с бъдещото предложение за създаване на платформа за обмен на електронни доказателства между компетентните органи на държави членки на ЕС. Единствената възможност Република България да стане част от тези възможности за взаимодействие минава през своевременното въвеждане на Директивата чрез планирания законопроект.

Република България се явява един от съносителите на предложението за приемане на директивата, наред с Кралство Белгия, Република Естония, Кралство Испания, Република Австрия, Република Словения, Кралство Швеция и непредприемането на действия за въвеждане на Директива 2014/41/ЕС би означавало неизпълнение на ангажиментите на Република България произтичащи от членството в Европейския съюз. При липса на транспониране Европейската комисия ще стартира процедура за нарушение срещу Република България за неизпълнение на действащи европейски правни норми.

С ЕЗР, в отношенията между държавите членки на Европейския съюз, се установява цялостна система за събиране на доказателства при дела с трансграничен елемент въз основа на принципа на взаимно признаване. Ще се улесни разследването на престъпления като корупция, трафик на наркотици и организирана престъпност, които престъпления се характеризират с фактическа и прана сложност изискващи сериозен ресурс и време за разследване.

При приемане на законопроекта ще осигури възможност за предаването на ЕЗР от компетентния орган на издаващата държава на компетентния орган на изпълняващата

държава чрез всички възможни или подходящи средства за предаване, например защитената телекомуникационна система на Европейската съдебна мрежа (EJN), Евроюст или други канали, използвани от съдебните или правоприлагащите органи.

С транспонирането на Директивата ще се опрости и ускори процедурата свързана с трансграничните наказателни разследвания в ЕС, като това ще става бързо и без никакви допълнителни формалности, което ще допринесе за преодоляването на проблемите свързани с формализма в процеса. Освен това ЕЗР ще намали документацията чрез въвеждането на единен стандартен формуляр, с който органите ще изискват помощ при нужда от доказателства.

Със законопроекта за Европейската заповед за разследване се създава единен, цялостен инструмент с широк обхват, който ще замени съществуващата фрагментирана правна рамка за получаване на доказателства и ще обхваща целия процес на събиране на доказателства, от тяхното обезпечаване до предоставянето на съществуващи такива.

Определят се строги крайни срокове за събирането на исканите доказателства, най-много 30 дни, за признаването или изпълнението на ЕЗР. Изпълняващият орган извършва процесуално-следственото действие без забавяне и не по-късно от 90 дни. Когато в определен случай не е практически възможно изпълняващия орган да спази посочения срок или посочената конкретна дата в ЕЗР, той уведомява без забавяне компетентния орган на издаващата държава, като посочва причините за забавянето и приблизителното време, необходимо за вземане на решението. В този случай срокът може да бъде удължен с най-много 30 дни.

С Европейската заповед за разследване се ограничават основанията за отказ, като получаващият орган може да откаже да изпълни ЕЗР само при определени обстоятелства, напр., ако искането е в противоречие с основните принципи на правото на получаващата държава или вреди на интересите в областта на националната ѝ сигурност.

С въвеждането на ЕЗР, се защитават и основните права на засегнатото лице, тъй като издаващите я органи, следва да преценяват необходимостта и пропорционалността на исканото процесуално-следствено действие. Европейската заповед за разследване трябва да бъде издадена или потвърдена от съдебен орган, а издаването ѝ може да бъде поискано от заподозряно или обвиняемо лице или от адвокат от негово име в съответствие с правото на защита и с националния наказателен процес. По този начин се гарантира, че лицата разполагат с правни средства за защита, равностойни на тези, които са на разположение при сходно национално производство, както и че засегнатите лица са надлежно информирани за тези възможности.

С приемането на законопроекта ще се постигнат следните положителни резултати:

- ще се отговори на необходимостта от незабавно взаимно признаване на решенията, целящи да се предотврати унищожаването, промяната, преместването, предаването на доказателства или разпореждането с тях;

- ще се създадат условия за изграждане на цялостна система, която да обхваща, доколкото е възможно, събиране на всички видове доказателства, с предвидени срокове за изпълнение и максимално ограничаване на основанията за отказ;

- ще се подобри юридическото сътрудничеството между държавите членки, като се създаде самостоятелна база за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, в контекста на обезпечаването и събирането на доказателства;

- ще се определят правила за провеждане на процесуално-следствени действия за събиране на доказателства на всички етапи от наказателното производство, включително в съдебното производство, ако е необходимо с участие на засегнатото лице.

Предвижда се, осъществяването на дейностите по новия закон да бъдат в рамките на бюджетите на изпълняващите институции, предвид което законопроектът няма да

доведе до необходимост от допълнителни финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба. С оглед на обстоятелството, че заложените в законопроекта цели са дългосрочни и ще бъде необходимо време за да се проявят резултатите от неговото прилагане, е предвидено извършването на последваща оценка на въздействието в нормативно установеният срок.